

PODATKI. Kiedy rolnik może zrezygnować z VAT i wrócić na ryczałt?

Powrót ryczałtowca

W ramach programu Modernizacja gospodarstw rolnych o dofinansowanie mogą się starać rolnicy, będący podatnikami VAT i rolnicy tzw. ryczałtowcy. Większa inwestycja w gospodarstwie rolnym zwykle oznacza podjęcie decyzji o rezygnacji ze statusu rolnika ryczałtowca i przejście na zasady ogólne. Dzięki temu można odzyskać cały VAT od zakupionych maszyn, czy zrealizowanych inwestycji budowlanych.

Jeżeli rolnik decyduje się na rezygnację z ryczałtowego rozliczania VAT i przejście na zasady ogólne, musi pamiętać o kilku niedogodnościach, a nawet zagrożeniach. Zaletą bycia na ryczałcie na pewno jest prostota i święty spokój. Nawet faktury RR wystawia nabywca towaru, a nie rolnik. Przechodząc na zasady ogólne, czyli stając się czynnym podatnikiem VAT, rolnik traci prawo żądania od nabywcy wystawienia faktury VAT RR.

Ma także obowiązek:

- wystawiania faktur za sprzedaż towarów i usług z naliczonym podatkiem VAT,
- prowadzenia ewidencji faktur sprzedaży i zakupów,
- składania w urzędzie skarbowym deklaracji VAT-7 – miesięcznie lub kwartalnie do wyboru,
- odprowadzania podatku należnego, jeżeli taki wykaże w deklaracji.

Obowiązków jest wiele, ale można sobie z tym poradzić. Prowadzenie ewidencji i składanie deklaracji można sędować na biuro rachunkowe.

Trudne powroty

Wielu rolników, po przeprowadzonej inwestycji chce wrócić do statusu rolnika ryczałtowca, widząc zalety tego statusu (brak kontaktów z urzędem skarbowym, a więc i kontroli w gospodarstwie). Dlatego wielu rolników na zasadach ogólnych myśli o powrocie do ryczałtu. Taki powrót jest możliwy, ale powinien być przemyślany, gdyż wystąpienie w nieodpowiednim terminie może się wiązać z obowiązkiem zapłaty, przynajmniej części wcześniejszego zwrotu podatku VAT.

Po trzech latach

Zgodnie z ustawą o VAT (art. 43 ust. 5), rolnicy ryczałtowi, którzy zrezygnowali z przysługującego im zwolnienia, czyli przeszli na zasady ogólne rozliczania podatku VAT, mogą ponownie z niego skorzystać dopiero po upływie 3 lat od daty rezygnacji ze zwolnienia.

Aby rolnik ponownie mógł skorzystać ze zwolnienia od podatku, oprócz upływu 3 lat od daty rezygnacji ze zwolnienia, musi pisemnie zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego, w którym rozliczał VAT przed początkiem miesiąca (kwartału), od którego chce ponownie korzystać ze zwolnienia z VAT.

To, czy zawiadomienie musi być złożone przed początkiem miesiąca czy kwartału zależy od tego, czy rolnik jako czynny podatnik VAT składał deklaracje VAT za rozliczenia miesięczne, czy kwartalne.

Pięć i dziesięć lat

Rezygnacja z rozliczania VAT (powrót do zwolnienia) może wiązać się bowiem z koniecznością dokonania korekty podatku odliczonego od niektórych zakupów w okresie, kiedy jeszcze rozliczaliśmy VAT. Następuje bowiem zmiana przeznaczenia towarów ze związku z czynnościami opodatkowanymi na związek z czynnościami zwolnionymi z VAT.

W przypadku zakupu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o wartości początkowej przekraczającej 15 tys. zł netto, aby nie trzeba było dokonywać korekty podatku VAT, należy utrzymać status vatowca co najmniej przez 5 lat. Natomiast w przypadku budowy budynków i budowli, okres korekty wynosi 10 lat.

Jeśli rolnik kupił maszynę rolniczą i skorzystał ze zwrotu VAT z tego tytułu, za każdy rok amortyzuje się 20% zwróconego podatku VAT. Jeśli natomiast zainwestował np. w budowę obory, chlewni, garażu dla maszyn rolniczych i rozliczał wydatki z tym związane, za każdy rok amortyzuje się jedna dziesiąta zwróconego VAT-u. Jak to działa w praktyce?

Jak to działa

Załóżmy, że rolnik przeszedł na VAT w 2013 roku. W tym samym roku

kupił kosiarkę rotacyjną za 8 tys. zł i opryskiwacz za 18 tys. zł. W tym roku chce jednak wrócić do ryczałtu. W przypadku obu zakupów wartość środka trwałego nie przekroczyła 15 tys. zł netto. Na ryczałt mógłby więc bez konsekwencji powrócić już po 3 latach, czyli w 2017 roku. Gdyby jednak kupił wtedy również ciągnik, np. za 160 tys. zł, rezygnacja z bycia vatowcem w tym roku wiązałaby się z korektą, czyli zwrotem 1/5 podatku VAT z tego zakupu. Bez konsekwencji mógłby powrócić do ryczałtu dopiero w przyszłym roku.

Sytuacja byłaby jeszcze bardziej skomplikowana, gdyby oprócz wymienionych wydatków, rolnik w 2013 roku kupił także materiały budowlane, bo stawiał nowy garaż dla kupionych maszyn. Rozliczone wydatki powyżej 15 tys. zł netto, związane z tą budową sprawiłyby, że rolnik musiałby pozostać na VAT do 2023 roku. Wcześniejsze przejście na ryczałt wiązałoby się z korektą 1/10 wartości odliczonego podatku za każdy rok dzielący go od 2023 r., czyli 6/10.

Mniej niż 15 tysięcy

Warto także pamiętać, iż w sytuacji, gdy wartość początkowa rozliczanego środka trwałego nie przekracza 15 tys. zł, a także w przypadku towarów innych niż środki trwałe, istotne jest z kolei 12 miesięcy. Liczy się je od końca okresu rozliczeniowego, w którym wydano takie środki i towary do użytkowania. Jeśli w momencie powrotu do zwolnienia taki okres w stosunku do rozliczonych zakupów o mniejszej wartości nie minął, konieczne będzie również dokonanie korekt.

Ile i kiedy

Dlatego odpowiedź na pytanie – ile i kiedy trzeba będzie oddać, zależy od daty nabycia (lub oddania do użytkowania) wartości, bądź rodzaju danego towaru czy usługi. Uregulowania prawne w tym zakresie znalazły się w art. 91 ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054).

Małgorzata Wajtkus DODR